

STATUTUL JURNALISTULUI DE RADIODIFUZIUNE

Cuvânt înainte

Pentru Radio România încrederea pe care i-o acordă ascultătorii săi este esențială. Singura cale de a se bucura de aceasta este menținerea unei tradiții de independență și integritate, prin punerea constantă în practică a principiilor și a standardelor care definesc un jurnalism de cea mai înaltă calitate în conformitate cu misiunea asumată de serviciu public de interes național.

Informarea opiniei publice cu obiectivitate, acuratețe și promptitudine și în mod echilibrat, complet și complex din punct de vedere editorial, este ceea ce ne propunem noi, jurnaliștii de radiodifuziune. Acest deziderat este, în egală măsură, o responsabilitate care are nevoie de un cadru menit să-i asigure rezistența la eventuale presiuni economice, politice, sindicale și patronale, sociale, de grup sau individuale, altele decât presiunea timpului și a spațiului de emisie, precum și protecție față de distorsiuni și abuzuri, care pot să apară, voit sau accidental, chiar în interiorul companiei noastre.

Elaborarea unui set de norme deontologice, proprii activității editoriale din radioul public, s-a făcut în baza *art.10 din Legea nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, ceea ce constituie și o formă de asigurare a calității informației, inclusiv prin stabilirea cu claritate a responsabilităților în privința difuzării ei. În procesul de pregătire a produsului nostru jurnalistic apar adeseori probleme, situații noi, dileme. De cele mai multe ori, soluțiile nu vin nici din cărțile de jurnalism și nici din textele de lege, ci dintr-o lungă și atentă experiență. Atunci când această experiență ajunge să fie structurată și pusă la îndemâna tuturor celor implicați în proces, cresc semnificativ șansele ca evaluarea ce se face, contra cronometru, să fie corectă iar decizia luată să fie cea mai adecvată.

Prevederile acestui document-cadru au în vedere și provocările pe care le implică adoptarea și utilizarea noilor platforme media. Extinderea tipurilor de conținut care „inspiră, educă și informează” un public divers ne permite exploatarea de noi formule editoriale și respectarea cerințelor unor noi categorii de audiență. Modul în care publicul nostru se informează și interacționează se schimbă rapid, ceea ce aduce în prim plan noi provocări, nu lipsite uneori de pericole. Pentru posturile serviciului public de radio aceasta este o șansă în plus de a-și diversifica oferta editorială de interes național, regional, local și internațional, și de a fi mereu în legătură cu publicul interesat. Rolul jurnalistului de radiodifuziune rămâne, și în acest caz, unul esențial în crearea, comunicarea și distribuirea unui produs editorial demn de încredere, de înaltă calitate, responsabil, care să servească nevoilor unei societăți în continuă schimbare.

Mecanismul de funcționare

Prezentul Statut instituie un sistem de auto-reglementare, realizată prin aplicarea efectivă a normelor stabilite și constituirea unui Consiliu de Onoare, ca mecanism intern de arbitraj.

Ziaristul din serviciul public de radiodifuziune, menționat astfel în Legea 41/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare este denumit în continuare Jurnalistul de radiodifuziune și prezenta reglementare Statutul jurnalistului de radiodifuziune.

Societatea Română de Radiodifuziune se regăsește în textul Statutului Jurnalistului de radiodifuziune sub denumirea generică de Radio România.

Statutul jurnalistului de radiodifuziune este un document de referință care grupează principii și norme obligatorii și care, la solicitarea Consiliului de Onoare, pe baza sesizărilor primite, poate fi revizuit anual de către o Comisie Paritară Specială.

Intenția evaluărilor Consiliului de Onoare este aceea de soluționare a conflictelor într-un mod rezonabil, pe cale amiabilă. În cazul încălcărilor vădit intenționate și flagrante ale prevederilor statutului de către oricare dintre părți, Consiliul de Onoare stabilește responsabilitățile, iar deciziile sale motivate sunt aduse la cunoștința jurnaliștilor de radiodifuziune prin toate căile de comunicare disponibile.

Statutul jurnalistului de radiodifuziune este disponibil online, pe pagina de internet a instituției - www.radioromania.ro.

Cuprins

Capitolul I

Jurnalist în serviciul public de radio

1. Cine are statut de jurnalist de radiodifuziune
2. Misiunea jurnalistului de radiodifuziune
3. Valorile fundamentale ale jurnalistului de radiodifuziune
4. Incompatibilități și conflict de interese

Capitolul II

Roluri și responsabilități

1. Politica de programe
2. Politica editorială
3. Responsabilitate și independență editorială
4. Linii de arbitraj
5. Analiză și conformare editorială
6. Asistența juridică

Capitolul III

Etică și standarde editoriale

1. Limbajul
2. Exprimarea opiniei
3. Transmiterea în direct
4. Situații de urgență, știri de ultimă oră
5. Înregistrarea audio
  - reguli pentru înregistrare
  - relația cu interlocutorii
  - microfoane ascunse
  - înregistrări în străinătate
  - participanții la o emisiune
6. Relatări specializate

- Justiție
  - Poliție
  - Politică
  - Religie
  - Sănătate
  - Cultură și știință
7. Violență. Conținut explicit
  8. Protecția minorilor
  9. Drepturile consumatorului
  10. Viața privată
  11. Utilizarea înregistrărilor de arhivă
  12. Blogurile și celelalte forme de conținut web
  13. Reclamații și corecții

Capitolul IV

Etică și cod de conduită

1. Lucrul în echipă
2. Resurse, onorarii, cadouri
3. Relațiile cu terți - Concurență neloială

Capitolul V

Pregătire și competiție profesională

1. Condiții de lucru
2. Competiție și pregătire profesională

Capitolul VI

Consiliul de Onoare

1. Rol și atribuțiuni
2. Mod de funcționare
3. Procedura de constituire

Dispoziții finale

Note și interpretarea termenilor

Referințe, resurse

Anexe

Anexa 1: A. Categoriile de persoane care se bucură de statutul jurnalist de radiodifuziune;

B. Lista funcțiilor de decizie editorială din cadrul Departamentului Producție Editorială

Ghid Camera Știrilor

Ghid Exprimare și stil

Ghid Situații speciale

Ghid Corespondenți

Ghid Electorale

Ghid Radio online

Capitolul I.

JURNALIST ÎN SERVICIUL PUBLIC DE RADIO

I.1. Cine are statut de jurnalist de radiodifuziune

I.1.1. În Radio România, statutul de „jurnalist” îl are orice persoană fizică aflată într-un raport contractual de muncă sau într-un raport contractual civil cu Societatea și care, potrivit *Art. 11 din Legea nr. 41/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, realizează, produce, redactează, elaborează sau coordonează emisiuni ori programe, difuzate pe toate suporturile media agreeate și utilizate de posturile instituției, sau care are o participare directă și cu conținut creator la realizarea acestora.

(vezi Anexa 1: A.Categoriile de persoane care se bucură de Statutul jurnalistului de radiodifuziune)

I.2. Misiunea jurnalistului de radiodifuziune

I.2.1. Servirea interesului public

Jurnalistul de radiodifuziune se află în slujba publicului și are misiunea de a servi doar interesul public.

Valoarea de interes public a informației este dată de impactul acesteia asupra unei majorități a publicului-țintă și de relevanța relatării evenimentului în sine, pentru colectivitate.

(vezi secțiunea Note și interpretarea termenilor / Interesul public)

I.2.2. Reflectarea Diversității

Jurnalistul de radiodifuziune reflectă, în programele sale, idei, experiențe, puncte de vedere cât mai diverse.

Atunci când încearcă să găsească unitatea în diversitate, urmărește drept jaloane ceea ce este relevant pentru agenda publică, dar și pentru diversitatea socială a lumii, fără a dăuna opiniilor sau curentelor minoritare, grupurilor sau tendințelor exclusiviste.

I.2.3. Apărarea valorilor democratice

Jurnalistul de radiodifuziune asigură dialogul dintre cetățean și cei care dețin funcții publice și contribuie la crearea unui mediu care respectă principiile alterității, demnității umane, libertății de exprimare, de gândire și de creație.

I.3. Valorile fundamentale ale jurnalistului de radiodifuziune

I.3.1. Adevăr și acuratețe

Principala preocupare a Jurnalistului de radiodifuziune trebuie să fie căutarea adevărului și relatarea sa cu acuratețe, în mod imparțial și fără echivoc.

I.3.2. Integritate și independență

Jurnalistul de radiodifuziune trebuie să păstreze independența editorială față de orice interese, fie ele ale instituțiilor statului sau private, ale partidelor, formațiunilor social-politice, înregistrate sau nu, ale organizațiilor sindicale, organismelor comerciale și economice sau ale oricăror grupuri de presiune. Urmărirea unor interese personale pe traseul culegerii, prelucrării și difuzării informației are ca efect știrbirea credibilității .

(vezi art. 8 alin. 1 din Legea nr. 41 / 1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare)

I.3.3. Corectitudine

Jurnalistul de radiodifuziune asigură tratarea deschisă, transparentă și cu onestitate a oricărui subiect, acordând o poziție neutră și cuviincioasă față de părțile implicate în eveniment.

I.3.4. Imparțialitate

Jurnalistul de radiodifuziune va face toate eforturile pentru a asigura o informare imparțială și echilibrată a publicului, având datoria de a oferi șansa de a se face auzite toate vocile din public, inclusiv cele care susțin opinii sau puncte de vedere minoritare. În cazul în care nu se pot obține puncte de vedere ale tuturor părților implicate, jurnalistul de radiodifuziune se va asigura că a făcut demersurile necesare pentru a aduce la cunoștința publicului toate opiniile relevante pentru dezbaterile și investigațiile pe care le realizează.

I.3.5. Respectarea vieții private și a bunului simț

Pentru a proteja sensibilitatea publicului, dar și a individului, jurnalistul de radiodifuziune are datoria de a trata cu discernământ, decență și bun simț subiectele ce pot interfera cu aspecte ale vieții private ale individului, episoadele de violență, catastrofele sau suferințele de orice fel.

Excepție fac acele acțiuni și declarații ale individului care, prin natura lor, devin de interes public și pot afecta viața publică și interesul național.

De aceea, jurnalistul de radiodifuziune va evita să producă, să stimuleze sau să întrețină panica populației ori reacțiile violente ale acestora și nu va recurge la nicio formă de manipulare psihologică.

I.3.6. Creativitatea și spiritul de inițiativă

Jurnalistul de radiodifuziune caută și promovează, în permanență, formule radiofonice inovatoare, în spiritul valorilor și al principiilor asumate. Amprenta personală a profesionistului se identifică prin stilul abordării evenimentului, prin perspectiva creativă propusă în tratarea subiectului sau prin exprimare fără șabloane.

I.3.7. Transparența și răspunderea în fața publicului

Jurnalistul de radiodifuziune răspunde cu onestitate în fața publicului pentru produsele media realizate și difuzate, recunoaște - deschis și în timp real - greșelile făcute și își afirmă disponibilitatea de a se perfecționa și de a corecta erorile. În relațiile cu exteriorul: public, presă, autorități, grupări politice, reprezentanți ai societății civile, etc, jurnalistul de radiodifuziune oferă, în condițiile legii, informații despre materialele difuzate, despre identitatea autorului produsului media și despre scopul urmărit prin difuzarea acestuia către public.

I.4. Incompatibilități și conflict de interese

I.4.1. Statutul de jurnalist de radiodifuziune este incompatibil cu calitatea de:

- membru al unui partid ori formațiune politică;
- colaborator dovedit al fostei Securități;
- membru al oricăroră dintre structurile de cenzură și de propagandă ale fostului P.C.R.;
- personal angajat sau colaborator plătit al Președinției, Parlamentului și instituțiilor administrației centrale și locale, al altor instituții publice în care personalul este desemnat prin efectul unei opțiuni politice partizane;

I.4.2. Este incompatibilă cu statutul de jurnalist de radiodifuziune orice persoană care își exprimă public apartenența sau convingerile politice sau care desfășoară activități politice, inclusiv activități de consultanță, imagine, comunicare în favoarea unei entități politice.

I.4.3. În situațiile în care, în urma unei susțineri politice, un jurnalist de radiodifuziune ocupă un

loc în Consiliul de Administrație al unei societăți publice sau de stat, el nu mai poate ocupa nicio funcție de decizie editorială în Radio România, timp de cinci ani de la încheierea mandatului în respectivul Consiliu de administrație.

(vezi Anexa 1: B.Lista funcțiilor de decizie editorială din cadrul Departamentului Producție Editorială)

I.4.4. Colaborarea jurnalistului de radiodifuziune cu serviciile secrete este interzisă.

I.4.5. Existența unui conflict de interese în conformitate cu *Legea 41/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, art.8 alin.(1) și art. 13 alin. (2) și (3)* contravine statutului de jurnalist de radiodifuziune.

„**Conflictul de interese**” implică încălcarea obligațiilor față de organizație, ca serviciu public, prin promovarea unor interese personale ale jurnalistului de radiodifuziune, care ar putea influența necorespunzător îndeplinirea obligațiilor și a responsabilităților oficiale, sau care vin în contradicție flagrantă cu valorile și principiile asumate, ca jurnalist al postului public de radio, aducând o gravă atingere imaginii publice a instituției, precum și a celorlalți jurnaliști.

Capitolul II.

ROLURI ȘI RESPONSABILITĂȚI

II.1. Politica de programe

Radio România oferă programe și produse informative, culturale, educative și de divertisment pentru toate categoriile de public.

II.1.1. Jurnalistul de radiodifuziune are dreptul să fie informat cu privire la politicile de programe, grila de programe, scoaterea la concurs a unor spații de emisiune, criteriile de selecție și obiectivele urmărite. Conducerea executivă a Radio România furnizează responsabililor cu comunicarea internă toate informațiile necesare pentru a fi publicate pe portalul colaborativ intern.

II.1.2. Orice jurnalist poate propune subiecte sau formate de emisiuni care respectă standardele și normele Statutului jurnalistului de radiodifuziune, politica editorială a postului și se încadrează în grila de programe, sau poate prezenta proiecte, ca răspuns la solicitările specifice ale conducerii editoriale.

II.1.3. Selectarea proiectelor de emisiune, venite din partea jurnaliștilor, se face pe baza unei jurizări profesionale, în condiții de competiție, concurență loială și etică profesională. Deciziile privind selectarea sau respingerea proiectelor editoriale sunt făcute publice, prin publicarea pe portalul colaborativ intern, inclusiv a argumentației.

II.1.4. Jurnalistul de radiodifuziune are obligația de a respecta formatul aprobat al emisiunii.

II.1.5. Introducerea sau scoaterea unei emisiuni din grilă, precum și înlocuirea unui jurnalist din echipa de realizare, se face argumentat. Acest lucru se aduce la cunoștința celor implicați, în scris, în termen de maximum 48 de ore de la luarea deciziei.

II.2. Politica editorială

Conducerea editorială stabilește agenda publică a posturilor Radio România pe baza sondării, cu regularitate, a opiniei publice pentru definirea domeniilor de interes general.

II.2.1. Responsabilii editoriali se asigură că politica editorială este adusă la cunoștința întregului personal de execuție, printr-un document scris.

II.2.2. Orice decizie editorială, fie că are amploare strategică și este luată de forurile superioare, fie că este una curentă, referitoare la produsele jurnalistice zilnice, este comunicată în scris. Ședințele editoriale se încheie întotdeauna cu o notă, care va fi transmisă tuturor jurnaliștilor implicați în procesul editorial. Deasemenea, orice schimbare intervenită pe parcurs este comunicată în scris, consemnată în jurnalul de producție și asumată de persoana care a luat decizia.

II.2.3. Jurnalistul care are în sarcină să facă documentarea, culegerea informației, producerea, editarea, prezentarea, gestionarea conținutului informațional lucrează pe baza criteriilor editoriale comunicate, concrete și clare, și se ghidează după normele Statutului jurnalistului de radiodifuziune.

II.2.4. Înainte de luarea unei decizii editoriale, jurnalistul de radiodifuziune se asigură că acționează în conformitate cu standardele profesionale agreate. Orice confuzie în acest sens trebuie lămurită la nivelul ierarhic editorial imediat superior.

II.3. Responsabilitate și independență editorială

II.3.1. Responsabilități editoriale

Orice persoană care ia o decizie editorială răspunde de aceasta.

Problemele de natură juridică vor fi lămurite prin asistență de specialitate, dar decizia editorială în aceste cazuri îi revine managerului responsabil pentru respectivul program radio on-air sau on-line.

- a. Responsabilitatea pentru realizarea produsului media înregistrat și editat în forma primară îi aparține reporterului.
- b. Responsabilitatea pentru planificarea, editarea și decizia difuzării sale în forma finală îi revine realizatorului, producătorului, coordonatorului de emisiune.

II.3.2. Independența editorială

a. Activitatea editorială a jurnalistului de radiodifuziune este ocrotită de orice formă de cenzură sau de ingerință din partea conducerii administrative și editoriale.

b. Jurnalistul de radiodifuziune are dreptul să aducă la cunoștința Consiliului de Onoare orice demers pe care îl consideră a fi o formă de cenzură, de presiune politică sau de manipulare a informației, impusă de persoane sau organisme cu atribuții administrative ori editoriale în Radio România.

c. Jurnalistul de radiodifuziune are dreptul de a apela la Clauza de conștiință.

(vezi Contractul colectiv de ramură Codul deontologic adoptat de Convenția Organizațiilor de Media

Art. 8 alin. 2 din Legea nr. 41/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare)

II.4. Linii de arbitraj

II.4.1. Toți cei implicați în producția editorială trebuie să cunoască prevederile Statutului jurnalistului de radiodifuziune și să le aplice în activitatea cotidiană.

II.4.2. În cazul în care apar dileme editoriale, chestiunea se raportează pe cale ierarhică, potrivit sistemului managerial, în funcție de gradul de importanță al acesteia.

II.4.3. Editorii și managerii sprijină producătorii și restul personalului în gestionarea editorială a produsului și sunt disponibili să discute dilemele editoriale, oferind asistență în orice moment.

II.5. Analiză și conformare editorială

II.5.1. Jurnalul de producție și analiza post-factum a producțiilor editoriale în cadrul redacțiilor și a posturilor editoriale sunt instrumente necesare și obligatorii în activitatea jurnalistului de radiodifuziune și constituie un reper pentru fișa de evaluare sau autoevaluare, respectiv pentru evaluarea serviciilor prestate în temeiul raportului contractual civil.

II.5.2. Analiza editorială este esențială în aplicarea valorilor și a standardelor jurnalistice. Aceasta este o analiză a unor circumstanțe particulare ale fiecărui caz, care pune în balanță motivele editoriale ale conținutului sau ale acțiunii și impactul acestora asupra audienței și a persoanelor din materialul radiofonic.

II.6. Asistență juridică

II.6.1. Jurnalistul de radiodifuziune are dreptul la consiliere și asistență juridică pe parcursul procesului editorial, în pregătirea emisiunilor de știri, investigație, documentar, etc. Decizia editorială finală aparține personalului editorial responsabil de conținutul jurnalistice.

II.6.2. În exercitarea sarcinilor de serviciu, cu respectarea legislației și a normelor deontologice și Statutul jurnalistului de radiodifuziune, jurnalistul de radiodifuziune are dreptul să fie asistat și susținut în instanță de către Radio România în solidar.

Capitolul III.

Etică și Standarde editoriale

III. 1. Limbajul

III.1.1. Jurnalistul de radiodifuziune are obligația de a folosi corect limba română sau alte limbi utilizate în redacțiile specializate ale Radio România.

III.1.2. Stilul de exprimare și limbajul folosit trebuie să fie conforme cu normele lingvistice și standardele profesionale în vigoare. Excepție poate fi cazul în care se citează o declarație sau se interpretează un comportament al unei persoane, în scopul prezervării autenticității.

III.1.3. Jurnalistul de radiodifuziune va da dovadă de echilibru în utilizarea mijloacelor lingvistice:

a. Se recomandă folosirea unui limbaj cuviincios, simplu și direct, fără echivoc, cu respectarea dicției și a intonației corecte.

b. Se vor evita clișeele, frazele goale, construcțiile lingvistice pretențioase și ambigue, care abat atenția publicului de la adevărul relatat.

c. Termenii de specialitate trebuie explicați pe înțelesul tuturor sau puși într-un context care să ajute la înțelegerea lor.

d. Folosirea cuvintelor și a expresiilor șocante se poate face exclusiv cu avertizarea auditoriului și doar dacă este perfect justificată de prezentarea, cu exactitate, a anumitor realități, considerând că omiterea lor ar altera sensul și natura informațiilor prezentate. Ca regulă generală, jurnalistul de

radiodifuziune se va limita la descrierea a ceea ce este esențial pentru buna înțelegere a evenimentului, respectând, cu fidelitate, contextul și atribuirea citatelor.

e. Descrierea exactă a faptelor, oricât de concisă, nu exclude nuanțarea - în sensul diversității - a aspectelor faptului relatat, pentru a asigura astfel o relatare exactă, ușor de înțeles și cuprinzătoare.

f. Atunci când se aduc în discuție statistici și cifre, jurnalistul are grijă să păstreze claritatea mesajului. În funcție de relevanța indicatorului la care se face referire, se poate folosi rotunjirea numerelor.

g. În cazul în care există dubii cu privire la utilizarea corectă a unei expresii, se solicită opinia unui expert înainte de a face înregistrarea.

III.1.4. Jurnalistul de radiodifuziune respectă deciziile argumentate lingvistic ale managementului editorial în legătură cu impactul asupra unor categorii de ascultători ale unor cuvinte sau expresii cu multiple interpretări, ofensatoare sau vulgare.

III.1.5. Materialele înregistrate care nu respectă standardele jurnalistice în vigoare nu pot fi difuzate și trebuie refăcute.

III.1.6. Participanții la orice producție editorială vor fi informați cu privire la regulile și standardele de limbaj ale Radio România. În cazul în care un interlocutor sau un invitat la o emisiune transmisă în direct se exprimă ofensator sau vulgar, reporterul/moderatorul este îndreptățit să întrerupă microfonul.

III. 2. Exprimarea opiniei

III.2.1. Programele noastre garantează exprimarea punctelor de vedere relevante, care contribuie la înțelegerea chestiunilor zilei.

III.2.2. Jurnalistul de radiodifuziune are obligația de a asigura în program, egal și echilibrat, pluralismul opiniilor, imparțialitatea și șansele de exprimare:

a. Atunci când realizează investigații pe probleme de interes public, jurnalistul de radiodifuziune trebuie să acționeze cu bună credință și profesionalism, fără partizanat și verdicte preconcepute, să prezinte punctele de vedere ale tuturor părților implicate și să aducă dovezi de necontestat pentru afirmațiile sale.

b. În cazul organizării unor dezbateri asupra unor probleme controversate de natură politică, economică, socială, culturală, științifică, etc., jurnalistul de radiodifuziune trebuie să-și păstreze rolul de moderator imparțial și echidistant.

c. În cazul prezentării intereselor sau a situației minoritare a unui grup politic, social, economic, cultural sau științific, trebuie să predomine caracterul de interes public al informației și efectele de masă ale difuzării acestora.

III.2.3. În situația în care există o decizie editorială de prezentare a unui singur punct de vedere, acest lucru trebuie precizat cu claritate și contrabalansat, în cel mai scurt timp, maximum 12 ore de la momentul difuzării, pe aceeași platformă, on air și/sau online.

III.2.4. Opinii personale, invitați, comentatori, public

- a. Demersul publicistic al jurnalistului de radiodifuziune respectă întotdeauna principiul echidistanței și separării faptelor de opinie.
- b. Pentru ca publicul să înțeleagă pe deplin punctul de vedere al unui invitat sau comentator, este important ca jurnalistul să clarifice, în măsura posibilităților liniile de asociere sau de afiliere ale acestora.
- c. Ca formator de opinie, jurnalistul de radiodifuziune trebuie să surprindă în mod echilibrat și opinii ale publicului referitoare la subiectul aflat în dezbateră, în ideea asigurării participării cetățenilor la viața publică, conform misiunii radioului public. Jurnalistul de radiodifuziune va face o distincție clară între conținutul jurnalistic și comentariul publicului, indiferent de forma în care apare, în direct, înregistrat, SMS, comentariu electronic.

III. 3. Transmiterea în direct

III.3.1. Relatarea în direct trebuie să țină cont de principiul noutății și al relevanței evenimentului, al promptitudinii transmiterii unei informații valoroase, importante, al originalității și autenticității, inclusiv prin includerea peisajului sonor, în condițiile prevederilor art. III.2.2. Ritmul alert nu trebuie să afecteze coerența relatării.

III.3.2. Reguli:

- a. Programele în direct cu ascultătorii trebuie să respecte standarde editoriale, unitar-valabile pentru întreaga instituție, și să asigure diversitatea opiniilor exprimate. Sunt situații în care interlocutorii care intervin în emisiune pot vehicula zvonuri, informații care nu pot fi verificate imediat, aspecte care trebuie precizate de către moderatorii. Aceștia pot amenda eventuale etichetări, precum și afirmațiile care pot leza dreptul oricărei persoane la viața privată.
- b. Echipele de realizare a emisiunilor de radio trebuie să acorde o atenție deosebită pregătirii pentru difuzarea în direct a evenimentelor care nu pot fi planificate în avans și pot apărea pe parcurs. Moderatorii trebuie să fie gata să reacționeze la fapte neprevăzute și să mențină controlul situației.
- c. Nu este permisă intrarea în direct a niciunei persoane care se află sub influența alcoolului sau a substanțelor halucinogene, sau care se comportă în mod vulgar și ofensator.
- d. În cazul în care o persoană comite, în timpul transmisiei directe, acte prin care se încalcă obligațiile impuse prin lege sau Statutul jurnalistului de radiodifuziune, moderatorul are obligația de a se delimita pe loc, în numele Radio România, de comportamentul sau declarațiile respective și are dreptul de a-i întrerupe microfonul.

III.4. Situații de urgență. Știri de ultimă oră

III.4.1 Jurnalistul de radiodifuziune își asumă responsabilitatea de a transmite cu rapiditate un eveniment deosebit : politic, social, catastrofă naturală sau provocată de om, etc, atunci când se justifică relatarea în direct, cu informație verificată, fără să dea curs zvonurilor și speculațiilor. În situația în care deține informații contradictorii din surse credibile, jurnalistul de radiodifuziune poate relata acest fapt, prin precizarea circumstanțelor și citarea celor două surse, făcând totodată eforturi de a obține noi informații, cât mai aproape de situația reală de pe teren.

III.4.2. Știrile de ultimă oră precum și situațiile de urgență la nivel național sau local pot modifica programul de difuzare, în conformitate cu procedurile stabilite la nivelul managerial al Radio România. Jurnalistul de radiodifuziune trebuie să fie pregătit pentru astfel de situații.

(vezi Ghid Situații speciale)

III.4.3. Implicații editoriale:

a. Jurnalistul de radiodifuziune are întotdeauna în vedere păstrarea unui echilibru între demersul pentru relatarea faptului petrecut sau în desfășurare și sensibilizarea excesivă sau panicarea populației.

Scenele sonore de violență și evenimentele tragice vor fi prezentate sobru, ponderat, cu realism și fără exagerări sau excese.

b. Se acordă atenție mai întâi consecințelor, prognozelor, apoi se analizează cauzele.

c. În cazul unui pericol grav pentru siguranța sau sănătatea populației, se vor transmite, cu prioritate, informații care pot servi la salvarea de vieți omenești, până când pericolul acut încetează să mai existe.

d. În cazul informărilor în timpul unui conflict armat/război, jurnalistul de radiodifuziune va acorda o atenție specială problemelor umanitare, de sănătate, de ajutorare a populației civile.

e. În situațiile de urgență, orice material creat sau prelucrat, în afara controlului Radio România, trebuie să fie etichetat ca atare.

III.5. Înregistrarea audio

Jurnalistul de radiodifuziune are obligația profesională ca fiecare produs jurnalistic, de la preluarea sunetelor de pe teren, până la editarea și difuzarea programelor, să asigure cea mai înaltă calitate tehnică a sunetului. Excepții pot fi reprezentate de înregistrările cu relevanță istorică și relațiile din zone cu situații excepționale.

III.5.1. Reguli pentru înregistrare:

a. Ca regulă generală, atunci când realizează înregistrări, jurnalistul de radiodifuziune își va face cunoscută identitatea profesională, cu excepția cazului prezentat la art. III.5.3.

b. Orice înregistrare, inclusiv prin telefon, este supusă în prealabil unui consimțământ sau unui contract. Jurnalistul de radiodifuziune va face toate eforturile pentru a evita orice încălcare a drepturilor legale ale terților, precum și orice perturbare a ordinii publice în timpul înregistrării.

III.5.2. Relația cu interlocutorii

a. Jurnalistul de radiodifuziune este obligat să-i furnizeze interlocutorului informații reale despre identitatea sa și caracterul programului pentru care urmează să efectueze înregistrarea. Excepțiile de la regulă sunt reglementate la art. III.5.3.

b. Jurnalistul de radiodifuziune acordă atenție demnității și altor drepturi personale ale interlocutorului. Nu adresează întrebări în avans ci doar își informează interlocutorul despre subiecte, astfel încât acesta să se poată pregăti.

c. Interlocutorul poate să nu fie de acord cu înregistrarea.

În cazul în care este vorba despre persoane supuse interesului public, care refuză înregistrarea pe subiecte de interes public, iar opinia lor este considerată importantă pentru program, jurnalistul de radiodifuziune are dreptul să insiste fără a deveni agresiv, nepolitic. Ascultătorii vor fi informați

cu privire la refuz și motivația adusă.

d. Toate înregistrările trebuie să exprime în mod corect realitatea. Editarea materialului nu trebuie să modifice ori să distorsioneze sensul și contextul informației. Excepție fac programele umoristice și satirice, unde editorul trebuie să indice, cu claritate, că montajul crează o operă de ficțiune.

e. Jurnalistul de radiodifuziune trebuie să clarifice, în avans, dacă interlocutorul nu are pretenție la o remunerație sau o compensație pentru eventualele costuri suportate și să-l informeze pe acesta dacă așteptările sale pot fi sau nu îndeplinite. Semnarea, după caz, a unui contract financiar trebuie să aibă loc înainte de înregistrare.

Persoanele care răspund solicitărilor jurnaliștilor în activitățile lor politice, publice sau oficiale nu pot obține niciun beneficiu financiar.

f. În cazul în care acest lucru este necesar, jurnalistul de radiodifuziune are dreptul, în condițiile legii, de a garanta anonimatul persoanelor care au furnizat informații sau date pentru înregistrarea unui subiect, dacă informația este de interes public. De asemenea, jurnalistul de radiodifuziune are obligația de a-și informa sursa, în prealabil, despre limitele legale ale acestui drept.

III.5.3. Înregistrarea cu microfoane ascunse

Înregistrările cu microfonul ascuns sau sub identitate falsă, alta decât cea de jurnalist, pot fi făcute numai în cazul unui interes public justificat, în condițiile în care includerea informației este absolut necesară, iar materialele respective nu pot fi obținute în alt mod. În aceste cazuri excepționale, pasajele selectate pentru difuzare trebuie să aibă o relație directă cu subiectul. Părțile neutilizate în program nu pot fi puse la dispoziția altcuiva sau folosite în mod abuziv. Atunci când se face prezentarea materialului, ascultătorul trebuie să fie informat cu privire la utilizarea microfonului ascuns. Această regulă este valabilă și în cazul documentarelor artistice. Includerea acestui tip de înregistrări în programele artistice sau de divertisment se poate face în condițiile în care acest lucru nu încalcă în niciun fel drepturile persoanelor înregistrate, în conformitate cu *art. 35, 36, 38/Decizia nr. 220 din data de 24 februarie 2011 privind Codul de reglementare a conținutului Audiovizual*.

III.5.4. Înregistrări făcute în străinătate:

a. Atunci când realizează înregistrări în străinătate, jurnalistul de radiodifuziune are obligația de a respecta reglementările autorităților locale pentru a evita orice acte ilegale sau care ar putea fi considerate ofensatoare, cu privire la obiceiurile locale, vamale, religioase sau culturale.

b. În cazul în care, din anumite cauze bine justificate, înregistrările nu au o calitate foarte bună, dar sunt importante în tratarea unui subiect, redactorul-șef va decide dacă materialul poate fi utilizat, în cazuri excepționale, însoțit de o notificare a împrejurărilor care au generat această situație.

III.5.5. Participanții la o emisiune radio

Jurnalistul de radiodifuziune este obligat să acorde atenție demnității și altor drepturi personale ale participanților în cadrul unei emisiuni. Nu este permis ca aceste persoane să fie expuse la niciun fel de presiune sau tratamente inechitabile.

Participanții invitați în emisiunile de dezbateri au dreptul să fie informați în avans cu privire la temele de discuție și timpul alocat.

Jurnalistul nu va accepta niciun fel de condiționări prin care unul dintre participanți ar încerca să dobândească un avantaj în detrimentul altora și nu va oferi niciodată tratament preferențial.

III. 6. Relatări specializate

III.6.1. Justiție

a. Procesul editorial din Radio România produce informații care să faciliteze cetățeanului înțelegerea cadrului legal și juridic în care funcționează societatea românească și raporturile sale cu individul.

b. Jurnalistul de radiodifuziune relatează despre aspectele juridice comune, cu care se întâlnește cetățeanul în apelul său la justiție, și semnalează orice evenimente care afectează bunul mers al justiției în România, cazuri de mare și mică corupție, infraționalitate economico-financiară și de drept comun, crimă organizată și terorism, etc.

c. Jurnalistul de radiodifuziune are obligația de a traduce termenii de specialitate într-un limbaj accesibil ascultătorilor, de a transmite, prin materialele radio și multimedia, idei clare, concise, echilibrate și bine documentate asupra problemei juridice abordate, respectând prezumția de nevinovăție a celor implicați.

d. Jurnalistul de radiodifuziune nu difuzează informații care ar putea periclita, din punct de vedere legal, desfășurarea unei anchete și își va informa ascultătorii în legătură cu acest embargou de informații.

e. În cazul în care transmite o informație cu privire la suspiciunea că o anumită persoană ar fi comis o infracțiune pentru care nu a fost pusă sub acuzare, jurnalistul de radiodifuziune va încerca să obțină, spre difuzare, punctele de vedere ale părților implicate sau își va informa ascultătorii cu privire la imposibilitatea de a obține un punct de vedere.

f. Jurnalistul de radiodifuziune se va abține de la a face cunoscut numele întreg al unei persoane care a comis o infracțiune, cu excepția cazului în care identificarea completă a persoanei suspectate este de interes public. În cazul în care persoanele suspectate sunt minore sau siguranța persoanelor respective ar putea fi în pericol, nu va fi dezvăluită identitatea lor completă.

g. Jurnalistul de radiodifuziune se va abține să numească rude ale persoanelor suspectate, acuzate sau condamnate, dacă acestea nu au legătură cu cazul respectiv, cu excepția situației în care identificarea este de interes public.

h. Jurnalistul de radiodifuziune nu are voie ca, prin opera lui jurnalistică, să creeze sau să întrețină o atmosferă axată pe ostracizare sau răzbunare, în cazul persoanelor puse sub acuzare sau condamnate și nici să creeze presiune asupra judecătorilor care urmează să decidă asupra vinovăției sau a nevinovăției unei persoane.

III.6.2. Poliție

a. Subiectele ce țin de siguranța cetățeanului, de liniștea și ordinea publică și de transparența activității Poliției Române, trebuie tratate în spiritul dreptului la liberă informare: nu se ascunde nimic din ceea ce ar avea cetățeanul dreptul să afle, dar prezentarea faptelor și a opiniilor celor implicați trebuie, de asemenea, făcută prin respectarea prezumției de nevinovăție și a dreptului la imagine al persoanelor implicate.

b. Aspectele de violență publică și familială, crimă, delincvență juvenilă și terorism trebuie abordate cu implicare, dar pe un ton rezervat, fără emfază și supradimensionarea realității, evitând detalierea unor vicii sau a unor elemente morbide legate de crime.

c. Jurnalistul de radiodifuziune are obligația de a evalua cu atenție specială înregistrările cu persoane rănite, aflate în stare de șoc, în cazul unor accidente, dezastre naturale etc. Indivizii ori grupurile de oameni în stare de șoc sau persoanele afectate de durere profundă au drepturi speciale de protecție și considerație.

d. Jurnalistul de radiodifuziune nu va dezvălui identitatea victimelor unor infracțiuni grave, violente, îndeosebi în cazurile de tentativă de omor, vătămări corporale, viol sau abuz sexual, ori a rudelor acestora, în cazul în care persoanele afectate nu sunt de acord cu acest lucru. În cazuri excepționale, când identitatea completă este deja cunoscută de publicul larg, se poate face o excepție de la regulă, dacă se consideră de interes public.

III.6.3. Politică

a. Jurnalistul de radiodifuziune respectă principiul concurenței democratice între partide și mișcări politice, și tratează cu echilibru și echidistanță declarațiile, prezentările evenimentelor politice, în întreaga sferă a programului difuzat.

b. În discuțiile pe teme politice, jurnalistul de radiodifuziune trebuie să asigure, pe lângă politicieni, participarea unei game largi de experți cu autoritate, nu neapărat și de notorietate, în domeniul dezbătut. Orice consultant politic, economic sau de comunicare, invitat într-o emisiune, va fi prezentat ca atare de către moderator.

c. Moderatorii încurajează schimbul liber de opinii între participanții invitați, cu respectarea normelor etice. Atitudinea moderatorului față de invitați în emisiune trebuie să fie întotdeauna politicoasă, fermă, argumentată, chiar incomodă, nefiind însă acceptate tonul justițiar, slugarnic, ironic sau familiar.

d. În perioadele preelectorale și electorale, se respectă regulamentul specific de realizare și difuzare.

III.6.4. Religie

a. Jurnalistul de radiodifuziune reflectă diversitatea de concepte filosofice, idei, credințe și religii în societate, în spiritul înțelegerii reciproce și a toleranței și sprijină societatea multiculturală.

b. Jurnalistul de radiodifuziune nu va difuza materiale cu notă de intoleranță între persoane sau grupuri de diferite orientări religioase, sau între oameni cu sau fără religie.

c. Jurnalistul de radiodifuziune este obligat să-și informeze, în prealabil, ascultătorii despre conținutul controversat al unui program, din punct de vedere etic sau religios.

III.6.5. Sănătate

a. Jurnalistul de radiodifuziune se asigură că a înțeles pe deplin conținutul și utilitatea datelor, studiilor medicale sau științifice înainte de difuzare.

b. Jurnalistul de radiodifuziune va evita, prin informațiile aduse în atenția publicului, să dea naștere la speranțe sau temeri nefondate persoanelor grav bolnave sau apropiaților acestora.

III.6.6. Cultură și știință

Importanța subiectelor de cultură și știință este consfințită de lege, pentru că educația este unul dintre cele trei obiective generale ale Radio România. Subiectele culturale și științifice sunt pe

aceiași plan cu celelalte subiecte cuprinse în emisiunile informative. Jurnaliștii specializați respectă aceleași reguli ale procesului de producție editoriale.

III. 7. Violență. Conținut explicit

III.7.1. Jurnalistul de radiodifuziune acoperă evenimente cu potențial violent: demonstrații, manifestații, revolte, proteste, răpiri, luare de ostatici, etc. în condițiile respectării prevederilor de la cap. III.6.

Jurnalistul de radiodifuziune nu va difuza declarații care ar putea incita la violență, la ură, intoleranță rasială, etnică, religioasă sau la orice altă formă de discriminare.

a. Atunci când violența este prezentată într-un program din motive justificate, se va căuta menținerea unui echilibru între relatarea adevărului sau interpretarea autentică și pericolul ca anumite categorii de ascultători să devină empatice la violență.

b. Materialele de arhivă, pentru informare despre evenimente de aceeași natură, trebuie folosite foarte atent, astfel încât utilizarea lor să nu ducă la denaturarea realității și la dezvoltarea de idei confuze. *(Vezi și III art.11)*

c. Informațiile despre acte de violență comise în țări îndepărtate se supun acelorași principii. Viața umană și suferința au aceeași valoare, indiferent de locul și momentul evenimentului.

III.7.2. Comportament sexual explicit

Procedura aplicată pentru a descrie în mod deschis un comportament sexual explicit depinde de caracterul și de criteriile artistice ale programului pregătit în care ar urma să fie difuzat, în condițiile legii, în intervalul orar 23.00 – 6.00.

III.8. Protecția minorilor

Interesul copilului trebuie protejat în dauna interesului public ori a audienței pentru un anumit eveniment sau situație implicând minori.

III.8.1. Atunci când se abordează teme de delincvență juvenilă, consum de droguri, abuzuri sexuale și alte activități ilegale ori antisociale în care sunt implicați copii, se recomandă colaborarea cu instituțiile specializate în protecția copilului și, după caz, a copiilor cu nevoi speciale, cu ONG-uri din domeniu.

III.8.2. Protecția anonimatului se impune ca regulă general valabilă în materialele editoriale în care sunt implicați minori.

III.8.3. Chiar dacă interesul de moment cere dezvăluirea identității minorilor implicați în acte antisociale sau ilegale, consimțământul părinților asupra dezvăluirii identității acestora nu e suficient întotdeauna, deoarece pe termen lung, interesul protejării dreptului copilului trebuie să domine.

III.9. Drepturile consumatorului

Emisiunile de informare privind bunurile de larg consum au ca scop să-l ajute pe consumator să facă alegeri în cunoștință de cauză în materie de bunuri și servicii sau să prezinte soluții de rezolvare a unor probleme. Concluziile reportajelor trebuie să se bazeze pe o cercetare aprofundată

și nu pe opinii personale.

III.10. Viața privată

III.10.1. În munca sa, jurnalistul de radiodifuziune nu poate interfera cu drepturile personale ale ascultătorilor săi; nu este permis a se aduce atingere demnității umane, a ofensa sau a induce sentimente de anxietate ori frică.

III.10.2. Jurnalistul de radiodifuziune nu va face publice datele personale ale celor cu care interacționează în procesul editorial, fără acordul acestora.

III.11. Utilizarea înregistrărilor de arhivă

Înregistrările din arhivă pot fi folosite pentru a ilustra evenimente curente doar cu condiția ca acestea să nu inducă în eroare ascultătorii, în ideea că sunt martori la ceva la care ei nu pot asista în fapt. Acestea trebuie încadrate clar, cu eticheta „*înregistrare din data de...*”.

Același principiu se aplică emisiunilor difuzate în reluare, care trebuie să cuprindă data primei difuzări la începutul, la mijlocul și la încheierea emisiunii.

III.12. Bloguri și celelalte forme de conținut web personal

Radio România își încurajează jurnaliștii să interacționeze mai mult cu ascultătorii pe toate site-urile Societății: chat, comentariu, forum, blog, instant messenger, skype, google talk, etc, antrenând astfel societatea civilă într-un control al calității programelor.

În orice formă de interacțiune online, jurnalistul de radiodifuziune are obligația de a respecta principiile și valorile Statutul jurnalistului de radiodifuziune. Aceste principii se aplică și blogurilor, precum și celorlalte forme de conținut web personal ale jurnalistului de radiodifuziune. Niciun blog ori conținut web nu trebuie să intre în contradicție cu prevederile *art. 8 alin. (1) din Legea nr. 41/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare*.

Blogurile de emisiune oferă jurnaliștilor posibilitatea de a spune ascultătorilor/cititorilor ce se află în spatele unui subiect de presă, sau să discute rezolvarea unei dileme etice. Bloggeri de radio public își pot eroda însă credibilitatea dacă principiile obiectivității și ale echilibrului sunt puse în discuție printr-o postare online.

a. Comunicările oficiale, documente, materiale ale Radio România care sunt preluate pe Internet de către orice jurnalist, indiferent de natura raportului juridic cu Radio România, se supun regulilor de identitate vizuală în vigoare ale instituției și trebuie să fie asumate prin semnătura de către emitent, cu precizarea explicită a sursei.

b. Orice jurnalist, indiferent de natura raportului juridic cu Radio România, care deține sau urmează să deschidă un blog personal sau site Internet, pe care indică în orice mod că este angajat sau colaborator al Radio România, trebuie să anunțe superiorul ierarhic sau, după caz, redactorul-șef al postului pentru care lucrează.

c. Orice blog sau site pe care se indică, în orice mod, că deținătorul este un angajat sau colaborator al Radio România, trebuie să includă, în mod obligatoriu, o mențiune vizibilă cu următorul conținut: *”Opiniile exprimate aici sunt opinii personale - și nu angajează în nici un fel Radio România”*.

III.13. Reclamații și Corecții

III.13.1. Jurnalistul de radiodifuziune face tot posibilul pentru a evita producerea de erori în

materialele transmise on air sau online și se angajează să corecteze, în cel mai scurt timp, eroarea produsă, iar acolo unde se consideră necesar, se pot publica și scuze.

III.13.2. Atunci când primește o plângere din partea unui ascultător, jurnalistul de radiodifuziune îl va înștiința pe șeful ierarhic pe linie editorială. Acesta va decide cine are competența de a formula un răspuns. Plângerea poate fi trimisă mai departe unui serviciu specializat.

Capitolul IV.

Etică și cod de conduită

Jurnalistul de radiodifuziune are obligația de a respecta deopotrivă cerințele profesionale și morale. Jurnalistul de radiodifuziune nu își confundă rolul de jurnalist cu cel de polițist/judecător; nu rezolvă situații, nu tranșează situațiile relatate și nu dă verdicte.

Jurnalistul de radiodifuziune își asumă responsabilitatea pentru informațiile pe care le difuzează. Manipularea, cenzura, falsificarea documentelor și distorsionarea faptelor, folosirea neautorizată de fotografii, de imagini TV sau surse, calomnia, acuzațiile nefondate, precum și plagiatul sunt grave abateri profesionale.

IV.1. Lucrul în echipă

IV.1.1. Spiritul de echipă

Raporturile corecte de lucru se bazează pe respect, demnitate, profesionalism, toleranță, echitate, diversitate. Nu sunt tolerate comportamentele nerespectuoase, degradante, care intimidează, umilesc etc. Fiecare trebuie să se simtă în siguranță și în largul lui pentru a putea performa. Discriminarea ori hărțuirea de orice fel nu sunt tolerate.

Rezolvarea unei probleme sau dispute se face cu calm și cu demnitate.

IV.1.2. Disciplina de studio

Jurnalistul de radiodifuziune are obligația de a respecta disciplina de studio, regulile de folosire și întreținere a echipamentului din dotare/cabinele de producție/emisie.

În cazul în care echipamentul din dotare nu mai funcționează corect, este pierdut sau deteriorat, acest lucru trebuie raportat către o persoană autorizată, cu indicarea circumstanțelor. Problemele tehnice care afectează calitatea emisiei vor fi notate prompt în registrul de emisie de către realizator sau producător iar responsabilul tehnic va semna de luare la cunoștință. Prezentatorul sau realizatorul nu trebuie să părăsească studioul de emisie până când nu sosește prezentatorul sau realizatorul următorului program.

În cazul în care programul obișnuit este întrerupt sau modificat din rațiuni excepționale, prezentatorul sau realizatorul oferă ascultătorilor toate explicațiile necesare și anunță, în cazul unei emisiuni preînregistrate, reluarea sau reprogramarea acesteia.

Jurnalistul de radiodifuziune are dreptul la respect față de propria imagine și poate sesiza Consiliul de Onoare cu privire la orice încălcare a acestui drept, inclusiv folosirea acesteia de către instituție, fără propriul acord.

IV.2. Resurse. Onorarii. Cadouri

IV.2.1. Jurnalistul de radiodifuziune are obligația de a folosi, în mod responsabil, resursele Radio România, exclusiv în beneficiul Radio România.

IV.2.2. Folosirea statutului de jurnalist de radiodifuziune și a accesului la informație pentru obținerea unor beneficii personale sau în favoarea unor terțe părți constituie o gravă încălcare a normelor etice.

IV.2.3. În cazul în care o emisiune este realizată sau difuzată cu folosirea unei surse externe de finanțare, aprobată în prealabil de conducere, acest lucru trebuie făcut public cu claritate. Recursul la o finanțare externă nu trebuie să influențeze în niciun fel programul sau să lase impresia că finanțatorul are o influență oarecare asupra sa.

IV.2.4. Prezentele condiții se aplică inclusiv producțiilor comandate și achiziționate de Radio România de la terți.

IV.3. Relațiile cu terți - Concurență neloială

Credibilitatea și imaginea de marcă a informației Radio România nu pot face obiectul niciunui compromis. Pentru a păstra această imagine, fiecare contributor la procesul de creație și producție editorială trebuie să evalueze, cu scrupulozitate, organismele la care se asociază public, având grijă ca declarațiile sale în spațiul public, inclusiv în mediile și rețelele sociale, să nu creeze impresia unei lipse de imparțialitate.

IV.3.1. Jurnalistul de radiodifuziune are obligația să evite orice situație de conflict de interese, reală, aparentă sau potențială. În cazul în care o asemenea situație nu poate fi evitată, el are responsabilitatea de a anunța acest lucru și de a respecta procedurile stabilite pentru cazurile respective.

IV.3.2. În cazul în care există o îndoială cu privire la un conflict de interese, chestiunea se supune atenției conducerii Radio România și se așteaptă o recomandare sau o rezoluție.

IV.3.3. Colectivul redacțional decide dacă acceptarea de către jurnalistul de radiodifuziune a unor invitații, gratuități, facilități pentru realizarea unui material sau emisiune pun sau nu în discuție independența produsului în cauză.

IV.3.4. Reportajele jurnalistului de radiodifuziune despre Radio România trebuie să respecte principiile de acuratețe, imparțialitate, echitate.

IV.3.5. Dacă un membru al familiei jurnalistului de radiodifuziune este actor al unui subiect jurnalistic, jurnalistul respectiv nu poate participa la realizarea subiectului. El trebuie să-și informeze superiorul cu privire la conflictul de interese.

IV.3.6. În cazul în care jurnalistul de radiodifuziune este solicitat de către o terță persoană - societate, organizație, asociație - să îi furnizeze o contribuție, inclusiv la o conferință, masă rotundă, animație, în calitate de autor, acesta are obligația de a se asigura că respectiva cooperare nu provoacă nicio îndoială cu privire la propria persoană, la integritatea profesională, imparțialitatea și independența proprie, și, ca urmare, la integritatea, imparțialitatea și independența Radio România.

IV.3.7. Cooperarea jurnalistului de radiodifuziune cu alte medii jurnalistică este condiționată de acordul prealabil scris al Comitetului Director sau al oricărui alt organism prevăzut de Regulamentul de organizare și funcționare al Radio România, în măsura în care această activitate nu constituie o concurență neloială, nu interferează cu drepturile și obligațiile jurnalistului de radiodifuziune și nu creează nici impresia că acesta ar putea fi asociat cu anumite opinii politice, religioase sau interese de afaceri. Condițiile în care o astfel de cooperare a fost autorizată trebuie făcute publice. Orice colaborare media autorizată trebuie să fie făcută sub numele de jurnalist al

Radio România și trebuie să respecte principiile, valorile și standardele etice și editoriale ale Statutului jurnalistului de radiodifuziune.

Jurnalistul de radiodifuziune are obligația de a da întotdeauna informația cu prioritate către Radio România.

IV.3.8. În spiritul transparenței asumate, Radio România poate face publică lista colaborărilor jurnalistului de radiodifuziune cu alte medii jurnalistice.

Capitolul V.

Competiție și pregătire profesională

V.1. Condiții de lucru

V.1.1. Jurnalistul de radiodifuziune are dreptul să i se asigure un mediu adecvat la locul de muncă, în deplină siguranță și securitate, astfel încât să-și poată desfășura activitatea de creație și producție în cele mai bune condiții.

Jurnalistului de radiodifuziune nu i se poate imputa nerealizarea unor sarcini de serviciu, dacă aceste condiții de lucru nu îi sunt asigurate, și are dreptul de a reclama orice impediment întâmpinat din această cauză, în bunul mers al activității de producție editorială.

V.1.2. Jurnalistul de radiodifuziune are dreptul de a primi în dotare echipamentul tehnic standard necesar: aparat de înregistrare, laptop, programe necesare editării precum și transmițerii materialelor, telefon mobil, etc., revizuit periodic, în conformitate cu activitățile jurnalistice pe care le are de executat.

V.1.3. În cazul în care este corespondent în străinătate sau corespondent de război, jurnalistul de radiodifuziune are dreptul la o pregătire specială, echipament adecvat, asigurare de sănătate și asigurare de viață.

V.2. Competiție - pregătire profesională

V.2.1. Jurnalistul de radiodifuziune are dreptul de a fi informat, în mod transparent, despre politica de resurse umane a Radio România, astfel încât să poată să-și construiască un plan de carieră.

V.2.2. Jurnalistul de radiodifuziune are dreptul de a fi informat cu privire la orice oportunitate de pregătire și perfecționare.

V.2.3. Jurnalistul de radiodifuziune are atât dreptul cât și obligația de a participa la diverse cursuri de formare profesională, pentru a-și desăvârși abilitățile tehnice și editoriale.

V.2.4. Jurnalistul de radiodifuziune are dreptul de a fi informat cu privire la oportunitățile de promovare și de a ocupa un post, în condiții de competiție echitabilă, potrivit pregătirii, competențelor și performanțelor sale profesionale, indiferent de tipul de raport contractual cu Radio România.

V.2.5. Jurnalistul de radiodifuziune are dreptul de a fi informat în legătură cu orice oportunitate de a participa la competiții profesionale.

V.2.6. Jurnalistul de radiodifuziune are libertatea de a participa, personal sau prin producțiile sale, la întruniri profesionale, congrese, simpozioane, festivaluri sau concursuri, în vederea recunoașterii valorii sale profesionale și în beneficiul imaginii Radio România.

V.2.7. Jurnalistul de radiodifuziune are dreptul de a fi informat în legătură cu condițiile în care poate primi un stimulent financiar: acord, premiu, drept de autor, etc. Acordarea stimulentei financiare se face în mod argumentat și transparent. Jurnalistul de radiodifuziune se bucură de protecția dreptului de autor pentru produsele sale publicistice, în condițiile legii și ale CCM. În situațiile în care acest drept este încălcat de către o instituție concurentă, jurnalistul beneficiază de asistență juridică din partea Radio România.

Capitolul VI.

Consiliul de Onoare

Menținerea și sporirea încrederii publicului în programele posturilor Radio România reprezintă o prioritate a tuturor celor implicați în producția radiofonică pe întreaga platformă media folosită de instituție.

Auto-reglementarea se realizează prin aplicarea efectivă a normelor din Statutul jurnalistului de radiodifuziune și instituirea unui Consiliu de Onoare, ca mecanism intern de arbitraj.

VI.1. Rol și atribuțiuni

Potrivit *art.10 lit.e) din Legea nr. 41/1994 republicată, cu modificările și completările ulterioare*, Consiliul de Onoare este o instanță internă de arbitraj.

Consiliul de Onoare audiază, analizează și mediază situațiile conflictuale, dând șanse egale părților implicate să-și susțină punctele de vedere.

În egală măsură, Consiliul de Onoare urmărește respectarea normelor editoriale și etice, cuprinse în Legea de funcționare a Societății Române de Radiodifuziune, în reglementările CNA, în prevederile Statutului jurnalistului de radiodifuziune și în reglementările interne ale Radio România.

VI.2. Mod de funcționare

VI.2.1. Consiliul de Onoare își alege un președinte și elaborează regulamentul de organizare și funcționare, în termen de 15 zile de la data constituirii sale.

Regulamentul va conține prevederi clare cu privire la:

- atribuțiile președintelui;
- modalitățile de lucru/ convocarea ședințelor, ședințe ordinare și extraordinare, vot etc.;
- reguli privind analizarea sesizărilor și audierea părților;
- reguli privind administrarea probatoriului;
- modul de adoptare și de comunicare a rapoartelor și a recomandărilor elaborate de Consiliu;
- stabilirea unor categorii de recomandări în funcție de natura și gravitatea abaterilor constatate.

Din momentul adoptării, regulamentul devine public, prin postarea pe site-ul Radio România.

VI.2.2. Consiliul de Onoare este ajutat, în activitatea sa, de un Secretariat tehnic .

VI.2.3. Radio România asigură logistica și bugetul necesar desfășurării activității Secretariatului tehnic și Consiliului de Onoare.

VI.2.4. Mod de lucru

Sesizări

Sesizările sau plângerile primite în scris și pe format audio-video, în funcție de platforma media pe

care s-a transmis inițial sesizarea, vor fi înregistrate într-un registru special, la Secretariatul tehnic. Sesizările sau plângerile anonime nu se iau în considerare. Orice membru al Consiliului de Onoare se poate autosesiza în legătură cu încălcarea oricăreia dintre prevederile statutului.

Analiză

Secretariatul tehnic întocmește dosarele referitoare la cazurile primite, pe care le înaintează Consiliului de Onoare, însoțite de un opis și un rezumat lămuritor. În acest scop secretariatul tehnic solicită părților implicate note explicative, procură documente interne și externe lămuritoare, înregistrări audio precum și orice alt material justificativ sau probator, întocmește dosare de presă dacă este cazul.

Procesul de colectare a datelor și a documentelor are un caracter non-judiciar.

Consiliul de Onoare decide dacă sunt de competența sa și anunță public demararea procedurilor de analiză, data convocării părților și durata anchetei care nu poate depăși 30 de zile de la primirea sesizării.

La solicitarea Consiliului de Onoare, secretariatul tehnic întocmește proiecte de răspuns către părțile implicate.

Consiliul de Onoare respectă principiul transparenței în desfășurarea activității sale.

Cazuistică. Raportare

Secretariatul Tehnic identifică preocupările majore ale publicului, așa cum reiese din plângerile/sesizările primite.

Secretariatul Tehnic va ține un registru la zi al tuturor plângerilor și sesizărilor. Atunci când un număr semnificativ de plângeri și sesizări semnaleză existența unor probleme, Secretariatul Tehnic va proceda la efectuarea unui studiu amănunțit al cauzelor și împrejurărilor, etc și va face o informare către Consiliul de Onoare, și, la recomandarea acestuia, către jurnaliști și managementul Radio România.

Consiliul de Onoare poate elabora trimestrial un raport cu privire la cazurile luate în discuție, pe care îl prezintă Consiliului de Administrație. Raportul sau un rezumat al acestuia devin publice, prin postarea pe site-ul Radio România.

Raportul inventariază și măsurile luate de conducere ca urmare a soluțiilor propuse de Consiliul de Onoare.

VI.3. Procedura de constituire

VI.3.1. Condiții de eligibilitate pentru membrii Consiliului de Onoare:

- a. experiență de minimum 5 ani ca ziarist de radio;
- b. vechime în raporturile sale cu Radio România de minim 3 ani, fără sancțiuni;
- c. cunoașterea Statutului Jurnalistului de radiodifuziune.

VI.3.2. Componenta

Consiliul de Onoare va avea în componență **7 membri**, care nu pot fi și membri ai Consiliului de Administrație al Societății Române de Radiodifuziune:

- **cinci jurnaliști desemnați prin vot secret de către plenul jurnaliștilor Radio România;**
- **doi jurnaliști desemnați de Consiliul de Administrație;**

VI.3.3. Mandat

Membrii Consiliului de Onoare au un mandat de 3 ani, care curge de la data actului administrativ de nominalizare.

Ei pot fi realeși pentru cel mult încă un mandat.

Pentru activitatea depusă, membrii Consiliului de Onoare nu sunt remunerați. Statutul de membru onorează calitățile profesionale și etice.

VI.3.4. Procedura de desemnare și alegere

Odată cu intrarea în vigoare a prezentului Statut, începe procedura de constituire a Consiliului de Onoare.

Prin ordin al PDG se constituie o Comisie tehnică și de arbitraj care va organiza alegerile.

Plenul jurnaliștilor Radio România își desemnează reprezentanții pe baza unor alegeri libere și corecte, organizate de Radio România, cu sprijinul asociațiilor profesionale și sindicale din Radio România.

Sunt declarați ca membri titulari ai Consiliului de Onoare primii cinci clasați, în ordinea numărului de voturi obținute în cadrul scrutinului. Următorii cinci clasați, tot în ordinea numărului de voturi obținute, sunt declarați membri supleanți.

În cazul vacanței unuia dintre locurile de membri titulari, acesta va fi ocupat de către supleantul care a obținut numărul cel mai mare de voturi.

Soluționarea contestațiilor îi revine Comisiei tehnice și de arbitraj.

Dispoziții finale

Pentru jurnaliști, indiferent de natura raportului juridic cu Radio România, prevederile prezentului statut vor avea caracter obligatoriu de la data intrării în vigoare.

Prezentul Statut va putea fi completat sau modificat în viitor, în acord cu dezvoltarea societății și evoluția meseriei de jurnalist de radio.

Orice cetățean plătitor de taxă radio poate să trimită sugestii de îmbunătățire a Statutului jurnalistului de radiodifuziune, în chestiuni care privesc drepturile sale în raport cu Radio România-Jurnalistul de radiodifuziune.

La solicitarea Consiliului de Onoare, o Comisie Paritară Specială va revizui periodic conținutul Statutului, pe baza sugestiilor și notificărilor înregistrate, astfel încât el să fie în permanență relevant și să răspundă noilor circumstanțe.

Conținutul Statutului jurnalistului de radiodifuziune și toate celelalte informații relevante și necesare se regăsesc pe un website cu caracter public. Website-ul Statutului jurnalistului de radiodifuziune este interactiv, are secțiuni speciale pentru cazuistică, întrebări și răspunsuri, propuneri.

Note și interpretarea termenilor

Interes public

Conform Codului deontologic al Convenției Organizațiilor de Media:

- Interesul public nu privește doar ceea ce autoritățile consideră că este de interes public.
- Modul în care funcționează și acționează guvernul, autoritățile ori instituțiile publice, precum și orice altă entitate care utilizează bani publici sau care afectează interesul comunității este de interes public major.
- Toate acțiunile, omisiunile, gesturile și cuvintele demnitarilor, politicienilor și ale tuturor funcționarilor publici legate de exercitarea funcției lor sunt de interes public major. Viața privată a acestora este de interes public atunci când are relevanță pentru exercitarea funcției.
- Având în vedere contribuția autorităților la gestionarea puterii și a serviciilor publice, critica adusă acestora se bucură de un interes public major.
- Atunci când nu există un interes public evident, libertatea de exprimare nu poate fi limitată decât de interesul protejării unui alt drept fundamental.
- Orice informații privind încălcarea drepturilor omului - așa cum sunt acestea definite în documentele internaționale ratificate de România - sunt de interes public major.

Serviciul public de radio

Importanța serviciului public de radiodifuziune pentru viața socială, democratică și culturală a Uniunii Europene a fost afirmată în “Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului la 25 ianuarie 1999, privind serviciul public de radiodifuziune.” (JO C 30, 5.2. 1999, p.1)

După cum se subliniază în rezoluție: „Accesul larg al publicului la diferite posturi și servicii, fără discriminare și pe baza egalității de șanse, constituie o condiție prealabilă necesară pentru îndeplinirea obligației speciale de serviciu public de radiodifuziune”.

În plus, serviciul public de radiodifuziune trebuie „să beneficieze de progresul tehnologic”, să ofere „publicului avantajele noilor servicii audiovizuale și de informare și ale noilor tehnologii” și să se implice în „dezvoltarea și diversificarea activităților în era digitală”.

În cele din urmă, „serviciul public de radiodifuziune trebuie să fie în măsură să continue furnizarea unei game largi de programe, în conformitate cu misiunea sa, astfel cum a fost definită de către statele membre, pentru a se adresa societății în ansamblul său; în acest context, eforturile serviciului public de radiodifuziune de atragere a unui public cât mai larg sunt legitime” (12).

Referințe, resurse

1. Legea nr. 4/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune, republicată, cu modificările și completările ulterioare
2. Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public
3. CNA, Legea audiovizualului nr. 504/2002

4. Consiliul Național al Audiovizualului, Decizia nr. 220 din 24 februarie 2011 privind Codul de reglementare a conținutului audiovizual
5. Codul Radio Cehia, 2004
6. Norme și practici jurnalistice, Radio Canada
7. BBC Editorial guidelines
8. Codul Deontologic elaborat de Convenția Organizațiilor de Media
9. Codul Editorilor, U.K. 2011
10. Ethics Guide for Public Radio Journalism, USA, 2004
11. EBU Diversity toolkit
12. Directiva C.E. Privind serviciile mass-media audiovizuale, 2007
13. Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din data de 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale), invocată de CNA în Decizia nr. 286 din 14 aprilie 2011.
http://www.cna.ro/IMG/pdf/DIRECTVA_2010_13_UE_consolidata_16042010.pdf
14. Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat serviciilor publice de radiodifuziune (Text cu relevanță pentru SEE) 2009/C 257/01
15. Contractul Colectiv de Muncă Unic la nivel de ramură Mass-Media

Anexe

Anexa 1: A.Categoriile de persoane care beneficiază de statutul de jurnalist de radiodifuziune;
B.Lista funcțiilor cu decizie editorială din cadrul Departamentului Producție Editorială, cf.serviciului Resurse Umane și documentelor interne ale Radio România .

Prezentul Statutul jurnalistului de radiodifuziune va include în seria de anexe *ghiduri detaliate de procedură, pe zone specifice de interes, pe măsură ce ele vor fi elaborate și aprobate:*

Ghid Camera știrilor
Ghid Exprimare și stil
Ghid Situații speciale
Ghid Corespondenți
Ghid Electorale
Ghid Radio online
ș.a.

ANEXA 1

A. Categoriile de persoane care beneficiază de statutul de jurnalist de radiodifuziune:

- a) persoanele angajate cu contracte individuale de muncă pe durată nedeterminată sau determinată, pe funcții din Anexa 7 a Contractului Colectiv de Muncă al Radio România de la următoarele poziții (care realizează emisiuni de radio):
- i.poz. 16 a) reporter, moderator, corespondent local
  - ii. Poz.16 b) redactor, redactor rubrică
  - iii. Poz. 19 b) redactor, corespondent local
  - iv. Poz 21 a) redactor, redactor coordonator emisie, reporter, corespondent local
  - v. Poz. 23 a) realizator coordonator, realizator șef tură, realizator responsabil, realizator, publicist comentator coordonator, publicist comentator șef tură, publicist comentator, moderator, corespondent străinătate, redactor rubrică
  - vi. Poz.23 b) regizor artistic

b) persoane care prestează în cadrul ofertei editoriale a Radio România servicii aferente funcțiilor prevăzute la lit. a).

B. Lista funcțiilor de decizie editorială din cadrul Departamentului Producție editorială, cf. Serviciului Resurse Umane și documentelor interne ale Radio România :

- Director departament
- Redactor-șef
- Redactor-șef adjunct
- Secretar general
- Secretar general adjunct
- Coordonator rețea corespondenți
- Realizator coordonator